

N:o 45.

Ank. till Riksd. kansli den 5 maj 1891, kl. 7 e. m.

Lagutskottets utlåtande, i anledning af väckt motion om ändrad lydelse af 1 § i förordningen om landsting den 21 mars 1862.

1 § i förordningen om landsting den 21 mars 1862 har för närvarande följande lydelse:

»I hvarje län skall finnas ett landsting, sammansatt af valda ombud från länets städer och härader eller tingslag; dock att detta stadgande, äfvensom hvad här nedan vidare föreskrifves, icke eger tillämpning å stad, som har mera än 25,000 innevånare. Landstingsmännen äro i utöfningen af sitt uppdrag icke bundne af valmäns föreskrifter.»

Uti en inom Andra Kammaren väckt och till lagutskottet hänvisad motion, n:o 85, föreslår nu herr *Olof Jonsson* i Hof, »att Riksdagen måtte för sin del antaga följande

Förordning

angående förändrad lydelse af 1 § i kongl. förordningen om landsting af den 21 mars 1862.

Häri genom förordnas, att 1 § i kongl. förordningen om landsting af den 21 mars 1862 skall erhålla följande förändrade lydelse:

I hvarje län skall finnas ett landsting, sammansatt af valda ombud från länets städer och härader eller tingslag; dock att detta stadgande, äfvensom hvad här nedan vidare föreskrifves, icke må ega tillämpning å

stad, som har mera än 35,000 innevånare. Landstingsmännen äro i utöfningen af sitt uppdrag icke bundna af valmäns föreskrifter.»

Till stöd för sitt förslag att sålunda höja den folkmängdssiffran för stad, som ansetts böra föranleda till stads utträde ur landstinget, har motionären hufvudsakligen anfört, att om än nyssnämnda siffra vid landstingsinstitutionens uppkomst betecknade en lämplig gräns för den kommunala betydelse, som fordrade skilsmessa emellan staden och landet, så hade sedan dess redan genom folkmängdens ökning, men kanske ännu mera genom sjukvårdens utveckling i landet, denna gränssiffra blifvit för låg.

Vidare erinrar motionären om de rubbningar i ekonomiskt hänseende, som en dylik skilsmessa icke kunde undgå att medföra, och huru densamma för öfrigt skulle bidraga att underhålla den i det hela origtiga föreställningen, att stad och land hafva sina skilda intressen att bevaka.

Till sist yttrar motionären: »Skulle slutligen det nu hvilande ändringsförslaget af den 13 § i riksdagsordningen eller något annat likartadt blifva antaget under den närmaste tiden, så synes mig att äfven detta utgör ett skäl för siffrans höjande, på det att folkmängden i en sådan valkrets må mera närma sig den qvot, som för öfrigt blir bestämmande för val till Första Kammaren. Med fästadt afseende derpå, att denna qvot snart, om ej genast, vid tillämpningen af en sådan grundlagsändring torde komma att röra sig omkring siffrorna 35,000, har jag, ehuru de af mig här ofvan anförda gemensamma sjukvårdsintressen nog erfordrade en högre siffra, likväl ansett mig böra stanna dervid. Då en sådan förändring naturligtvis ej bör verka retroaktivt, så beröres ej den stad deraf, som med mindre folkmängd än den nu föreslagna för närvarande utser egen representant till Första Kammaren.»

De skäl, motionären sålunda anfört, hafva icke varit egnade att öfvertyga utskottet om nödvändigheten af den föreslagna förändringen. Det är väl sant, att till följd af folkmängdens i städerna snabbare tillväxt förhållandet emellan folkmängden i stad och på landet för närvarande är ett annat än vid landstingsförordningens tillkomst, men enligt utskottets åsigt är det icke det inbördes förhållandet emellan, å ena sidan, städernas och, å den andra, landsbygdens sammanlagda folkmängd, som bör vara bestämmande uti ifrågavarande hänseende. Den nu gällande bestämmelsen hvilar på den otvifvelaktigt rigtiga förutsättningen, att, när en stad uppnått en högre grad af utveckling, betecknad af, bland annat, en relativt hög folkmängdssiffra, det är med stadens bästa mest förenligt, att staden sjelf får beslutanderätt i frågor, som det tillkommer landstinget att för länet i öfrigt afhandla; och

då en folkmängdssiffra af 25,000 hittills funnits beteckna den gräns, då en så beskaffad utveckling blifvit uppnådd, förefinnes intet tvingande skäl, hvarför denna siffra numera skulle anses för låg. Hvad motionären anført i detta hänseende synes ej heller egentligen ådagalägga behovet af en viss höjning i nämnda siffra, utan mera åsyfta att för framtiden förebygga all vidare utsöndring ur de nu bestämda landstingsområdena. En sådan rubbning af den uti ifrågavarande lagrum uttalade grundsats kan icke gerna förordas och synes icke, såsom motionären förmenar, mera påkallad af det »finansiella och administrativa» förhållande, som uppkommit genom uppförande af lasarettbyggnader och upptagande af lån för landstings räkning, enär, om reglering af detta förhållande finnes vara af behof påkallad, sådan reglering bör kunna genomföras lika väl hädanefter som hittills.

Hvad slutligen angår det åberopade skälet, att ett bifall till motionen skulle bringa föreskrifterna i förevarande paragraf i närmare öfverensstämmelse med de föreskrifter i fråga om val till Första Kammaren, som innehållas i det från 1890 års riksdag hvilande, af Riksdagen numera för dess del antagna förslaget om ändring af 6 och 13 §§ af riksdagsordningen, torde derå åtminstone för närvarande icke kunna fästas afseende, då berörda förslag ännu icke blifvit af Kongl. Maj:t godkändt.

På grund af hvad sålunda är vordet anfördt, föranlåtes utskottet hemställa,

att ifrågavarande motion icke må af Riksdagen bifallas.

Stockholm den 5 maj 1891.

På lagutskottets vägnar:

C. A. SJÖCRONA.

Reservationer:

af herrar *Lilienberg, F. Andersson, H. Andersson, J. Andersson och Näslund.*
